

Mete Ergin (28 Mart 1934 - 5 Ekim 2015)

Çevirmen. Robert Kolej mezunudur. Bir süre Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Filolojisi bölümünde eğitim gördü. Jack London, Ernest Hemingway, Bertrand Russell, Bernard Shaw, Erskine Caldwell, O'Henry gibi yazarların eserlerini Türkçeye kazandırdı. Mete Ergin'in Gani Yener'le birlikte Türkçeye kazandırdığı *Durgun Don* (Mihail Şolohov, 4 cilt) adlı nehir roman da Yordam Edebiyat tarafından yayımlanmıştır.

Mete Ergin'in İngilizceden çevirdiği *Oyun (The Game)*, ilk olarak 2000 yılında (*Kurt Dölü* içinde) Engin Yayıncılık tarafından yayımlanmıştır.

Yordam Edebiyat'ta
JACK LONDON YAPITLARI

Mete Ergin'in Türkçesiyle

Kurt Dölü

(öyküler, 1900)

Atalarının Tanrısı

(öyküler, 1901)

İstiridye Korsanları

(roman, 1902)

Vahşetin Çağrısı

(roman, 1903)

Oyun

(roman, 1905)

Beyaz Diş

(roman, 1905)

Haytalarla Çolpalar

(öyküler, 1907)

Martin Eden

(roman, 1909)

Yanan Gün

(roman, 1910)

John Barleycorn (Alkollü Anılar)

(roman, 1913)

JACK LONDON

OYUN

ROMAN

TÜRKÇESİ
METE ERGİN

yordam
edebiyat

Yordam Edebiyat: 58 • **Oyun** • Jack London
ISBN 978-605-172-324-2 • *Türkçesi*: Mete Ergin
Düzeltilme: Didem Gerçek • *Kapak ve İç Tasarım*: Savaş Çekiç
Birinci Basım: Mart 2019 • *İkinci Basım*: Mayıs 2020
© Yordam Kitap, 2016

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 44790)
Çatalçeşme Sokağı Gendaş Han No: 19 Kat: 3 34110 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • **W:** www.yordamkitap.com • **E:** info@yordamkitap.com
www.facebook.com/YordamEdebiyat • www.twitter.com/YordamEdebiyat
www.instagram.com/yordamkitap

Baskı: İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri (Sertifika No: 44066)
Çobançeşme Mah. Altay Sok. No: 8
Yenibosna / Bahçelievler - İstanbul
Tel: 0212 496 11 11

OYUN

ROMAN

JACK LONDON

YAZAR, SERÜVENCİ, SOSYALİST

Yeşim Dinçer

Jack London'ın bugün hayranlıkla okuduğumuz romanları ve kısa öyküleri, hareketli geçen yaşamından güçlü izler taşır. Geçimini sağlamak için çocukluğundan itibaren verdiği mücadele, kendi kendini eğitmek üzere kitaplara dört elle sarılması, sahip olduğu keskin gözlem yeteneği, onunla aynı kuşaktan bir başka realist yazarın, Gorki'nin yaşamıyla karşılaştırılabilir ancak.

Jack London 12 Ocak 1876'da, talihsiz koşullarda dünyaya gelmiştir. Biyolojik babasının, hamile kalan annesi Flora'yı terk ettiği; ümitsizliğe kapılan kadının intihara kalkıştığı ve ruhsal dengesinin sarsıldığı söylenmektedir. John Griffith Chaney adı verilen bebek, siyahi bir süt anneye emanet edilir. Flora doğumdan bir yıl kadar sonra yeniden evlenir ve oğlunu, eşinin önceki evliliğinden olma iki kız çocuğuyla birlikte büyütür. Jack London soyadını aldığı üvey babası John London'ı hayatı boyunca "baba", üvey kardeşlerini de "kız kardeş" olarak benimsemiş, hem onlarla hem de çok sevdiği süt annesiyle kurduğu aile bağını korumuştur.

Yazarın çocukluğunun ve ilk gençliğinin ne denli büyük bir yoksulluk içinde geçtiğini kayda alan biyografi yazarları, bu durumun nesnel sebepleri üzerinde durmazlar genellikle. Jack London'ın dünyaya gelişi, kapitalizmin ilk büyük krizini yaşadığı ve tarihe Uzun Bunalım (1873-1896) adıyla geçen döneme denk düşer. ABD bankalarının iflasıyla tetiklenen kriz, demiryolu şirketlerinin ve işletmelerin batmasıyla yıkıcı bir hal almıştır. 1876'ya gelindiğinde

her yedi Amerikalıdan biri işsizdir. Birçok yorumcuya göre bunalım, Birinci Dünya Savaşı'na neden olacak kadar uzun sürmüştür.

London ailesi bunalım yıllarını, California eyaletinin çeşitli şehirlerinde, çiftçilikten ev pansiyonculuğuna dek türlü işler deneyerek ama hiçbirinde dikiş tutturamadan geçirir. Jack London on yaşında sokaklarda gazete satarak çalışmaya başlar; Flora da öğrenci bulabildiği sürece piyano dersleri vermektedir. Yazar çocukken yaşadığı mahrumiyeti, üne kavuştuktan sonra kaleme aldığı otobiyografisinde şöyle anlatır:

Ben dünyaya yoksul gelmişim. Yaşamım yoksulluk içinde geçmişti. Zaman zaman aç kaldığım olmuştu. Bütün yaşamıma ne bir oyuncuğım olmuştu ne de başka çocuklar gibi oyun oynamıştım. Bütün anılarımda yoksulluğun acısı vardı. Bu yoksulluk acısını sürekli çekmişim. Bir dükkândan para verilerek satın alınmış ilk fanilamı sekiz yaşındayken giymiştim. Altı üstü ufacak bir fanilaydı işte. O kirlendiği zaman, yıkanınca kadar yine evde yapılmış çirkin fanilalara kalırdım. Dükkândan alınma o fanilam bana öyle gurur veriyordu ki, bir süre üstüme ondan başka bir şey giymemek için diretmişim; (...) sonunda annem, bütün dünya görsün diye üstümde sadece dükkândan alınma o fanilayla dolaşmama izin vermişti. (*John Barleycorn*)

Jack London, formel eğitimini ancak sekizinci sınıfa dek sürdürebilir. Buna rağmen şehir kütüphanesine girmenin bir yolunu bulmuştur. Tarih ve serüven kitaplarına, kara ve deniz yolculuklarına özellikle meraklıdır. “*Deli gibi, kendimi harap edercesine okuyordum*” diye anlatır o dönemi. Bir yandan da denize açılma; tekdüze, sıradan yaşantısından kurtulma hayalleri kurmaktadır. On dört yaşına girdiğinde ufak bir yelkenli edinir ve San Francisco Körfezinin Oakland halicinde turlar atarak denizciliği öğrenmeye başlar. On beşindeyse, günde on iki saat işçilik yaptığı konserve fabrikasının ağır çalışma koşullarından bezerek “istiridye korsanı” olmaya karar verir.

San Francisco körfezinde kültürel olarak yetiştirilen istiridye yatakları, Jack London'ın dünyaya geldiği şehrin önemli bir besin ve gelir kaynağıdır o yıllarda. Gecenin karanlığından yararlanan

“korsanlar”, ticari bölgeye tekneyle süzülerek kaçak istiridyeye toplarlar. Yapılan iş, adından da anlaşılacağı gibi yasa dışıdır. Jack London, süt annesinden aldığı borçla bir tekne satın alır ve konserve fabrikasındaki öldürücü çalışmadan kaçıp, kitaplarda okuduğu serüvenleri yaşamak üzere korsanların arasına katılır. Umduğu parayı kazanamaz ama cesareti ve cömertliğiyle “İstiridyeye Korsanlarının Prensi” olarak nam salar. Yaşadıkları, ileride yazacağı gençlik romanı *İstiridyeye Korsanları*’na esin kaynağı olacaktır.

Jack London 1893 yılında, on yedi yaşını bitirir bitirmez Japonya’ya kadar uzanacak olan bir gemiye kaydolur. Japonya’nın kuzey kıyılarından Bering Denizine kadar uzanan bölgede, Kanada ve Birleşik Amerika avcı filoları ayıbalığı sürülerini yağmalamaktadır. Dönüşte, artık bir baltaya sap olmanın vakti geldiğini söyleyen annesini dinleyerek günde on saatten, saat başına on sent ücretle bir kenevir fabrikasında işe girer. Söz verilen ücret zammı yapılmayınca istifaya eder ve elektrikçi olma ümidiyle Oakland tramvay işletmesine başvurur. Ancak kendisine verilen görev, ateşçiye kömür taşımak gibi fiziksel dayanıklılık gerektiren vasıfsız bir iştir; üstelik, her biri ayda kırk dolar alan iki adamın işini tek başına ve ayda sadece otuz dolara yapmaktadır. “*Kaç sefer kömürlerin üstüne, kimsenin beni göremeyeceği bir yere oturup öfkemden, hırşımdan, yorgunluktan ve umutsuzluktan ağladım*” diye anlatır o günlerini. Neredeyse sakatlanacakken birlikte çalıştığı ateşçinin, gerçeği, yani nasıl bir sömürüye maruz kaldığını fısıldamasıyla bu işten de ayrılır.

Tarihe “1893 paniği” olarak geçen yeni bir mali kriz, iş bulma imkânlarını iyice daraltmıştır. Demiryollarının inşası için hesapsızca verilen krediler, bankaların art arda batmasıyla sonuçlanır. Jack London, ABD’yi bir baştan öbür başa dolaşmak üzere uzun bir yolculuğa çıkar. Elbette beş parasızdır ve kullandığı başlıca taşıt, kaçak olarak bindiği posta trenleridir. İş bulduğunda çalışarak, bulamadığında kapıları çalıp yiyecek dilenerek, ahırlarda ya da parklarda geceleyerek sürdürür yolculuğunu. Yük vagonları, sokaklar, cezaevleri, kendisi gibi “ipsiz”lerle doludur. Evsizleri

bir asayiş sorunu olarak gören yasalar yüzünden hapse düşer ve mahkûmların zorla çalıştırıldığı Erie İl Cezaevinde otuz gün kalır.

Evine döndüğünde yarım kalan öğrenimini tamamlamak üzere Oakland Lisesine girer; kas gücünün değil, kafa gücünün para ettiği sonucuna varmıştır. Okul harcamalarını karşılamak için yine çalışıyordu. Lisede bir yıl okuduktan sonra, kestirmeden üniversiteye gitmeye karar verir. Üç ay boyunca günde on dokuz saat çalışarak hazırlandığı giriş sınavını kazanır ve California (Berkeley) Üniversitesine kabul edilir. Ancak ilk yarı yılını tamamladıktan sonra okula devam etmez. Hem para sıkıntısı çekmektedir hem de üniversite ona istediklerini verememiştir.

ABD’de gelişen yeni teknolojiler sayesinde, baskı maliyetleri düşen dergi yayıncılığı yükseliştir. Geniş bir kitleye yönelik popüler dergilerin sayısı ve tirajında patlama yaşanır; kısa öykü türü için de güçlü bir pazar doğar. Yazarlara hatırı sayılır telifler ödendiğini öğrenen Jack London, *“canla başla, yaratıcı bir tutkuyla”* yazmaya koyulur. Bazen düzenli olarak günlerce üst üste günde on dört saat yazdığı oluyordur: *“Binbir zorlukla satın aldığım okul kitaplarımı gülünç paralar karşılığında kitapçılara sattım. Bula bildiğim yerlerden ufak tefek borç paralar aldım ve azalan gücüyle birlikte kazancı da düşen babamın sırtına, bir de kendi geçim derdimi yükledim”* diye anlatır ilk yazarlık çabalarını. Bu dönem fazla uzun sürmez. Yazılarını gönderdiği dergilerden olumlu bir yanıt alamayınca bir buharlı çamaşırhanede işe girip çalışmaya başlar.

O sıralarda ABD’de tarihin en büyük “altına hücum” dalgalarından biri yaşanmaktadır. Kanada’nın Yukon bölgesinde, Klondike ile Yukon nehirlerinin kavuştuğu yerde yeni bir altın yatağı keşfedilmiştir. Haberi alan yüz bin civarında Amerikalı, zengin olma ümidiyle yollara düşer. Jack London da, kız kardeşiyle kocasının, parası ileride ödenmek üzere kendisine sağladıkları malzemeyle Klondike’a gider. Kış mevsiminin çok çetin geçtiği, nehirlerin donduğu bölgede, her türlü araç gereç ve yaşamsal gıda güçlkle tedarik edilmektedir. London, sırtında altmış kiloluk yük, en berbat yollarda, günde kırk kilometre kat ettiğini; birlikte yük taşıdığı

Kızılderilileri bile yaya bıraktığını anlatacağı ilerde. Fiziksel gücüyle gurur duymaktadır. Ne var ki iskorbüt hastalığına yakalanıp bir yıl sonra evine döner. Hastalığına, muhtemelen yeterli sebze ya da meyve yiyememekten kaynaklı vitamin eksikliği yol açmıştır.

Jack London, Klondike'tan eli boş döner. Fakat bu süreçte dinlediği ya da bizzat tanık olduğu hikâyeler, tanıştığı kişiler, gözlemlediği doğa-insan ilişkisi ve hatta hayvan davranışları, daha sonra yazacağı *Vahşetin Çağrısı*, *Beyaz Diş* gibi muhteşem romanlara, çok sayıda kısa öyküye kaynaklık edecektir. Evden uzaktayken babası ölmüştür ve bütün aile artık onun eline bakmaktadır. Postacı olabilmek için açılan memurluk sınavına girer; ilk sınavı da verir.

Kadro açılmasını beklerken gazetelere yazılar, dergilere de kısa öyküler gönderir. Gazete editörlerinden yanıt alamasa da basılan öykülerinden ufak paralar kazanmaya başlamıştır. Postaneden işe girmesi için çağrı tam da bu sırada gelir. Oakland postane müdürü ile yaptığı ve durumunu açık yüreklilikle anlattığı görüşme, hayatının dönüm noktasıdır belki de... Yazarlıktan para kazanma şansı açılmış gibi gözükse de başarısı kesinlik kazanmamıştır henüz. Müdürdürden kendisini şimdilik atlamasını, bir sonraki adayı işe almasını, bundan sonra ilk yer açıldığında haber vermesini rica eder. Adamın kabalığı ve anlayışsızlığı karşısında tepesi atarak işi reddeder.

Gemilerimi yaktıktan sonra balıklama yazı işine daldım –diye anlatmaktadır.– Her şeyde, her işte öteden beri aşırıya kaçan bir insanımdır. Sabahın erken saatlerinden akşamın geç saatlerine kadar hep yazılarımla uğraşıyordum: yazıyor, daktilo ediyor, gramer çalışıyor, bütün yazı biçimlerini, başarı kazanmış yazarların nasıl başarıya ulaştıklarını anlamak için onların yazılarını inceliyordum. Yirmi dört saatte beş saatlik uykuyla yetinip, geri kalan on dokuz saatin hemen hemen tümünü çalışmaya ayırıyordum.
(*John Barleycorn*)

Jack London'ın yazar olma özlemini ve çabasını en güzel dile getirdiği romanı, *Martin Eden*'dir: Martin Eden, bir yanı sıra Jack London'ın ta kendisidir: Yoksulluk nedeniyle eğitimi yarım kalan,

bilgi açığı tükenmek bilmeyen bir azimle kitap okuyarak telafi eden, sahip olduğu tek takım elbiseyi rehin vererek geçinmeye çalışan, bakkal veresiyeyi kestiğinde aç kalan, onlarca yazısı editörler tarafından geri çevrilse de yazmayı sürdüren, bu konuda kendisine yol gösterecek kimseyi de tanımayan, eli nasırlı genç denizci. *Martin Eden*'i okuyan kimi eleştirmenler, derme çatma bir okul öğrenimine sahip bir denizcinin üç yıl içinde başarılı bir yazar haline gelmesini inandırıcı bulmadıklarını söylemişlerdir. Jack London, ikisi lise ve üniversitede, biri yazı yazmakla, ama tümü de dur durak bilmeyen yoğun çalışmayla geçen üç yılın sonunda amacına ulaştığını söyleyerek yanıtlar onları...

• • •

Önce dergilerin kapıları açılır Jack London'a; ardından Klondike öykülerinin derlendiği *Kurt Dölü* basılır. İlk kitabının çıktığı yıl, 7 Nisan 1900'de ilk evliliğini yapar. Eşi Bess Maddern ile, dostlukları romantik bir boyut kazanmazdan önce, neredeyse beş yıldır tanışıp görüşüyorlardır. Bess, Jack London'ın üniversite giriş sınavına hazırlanmasına yardım etmiştir. Evlilik kararı almaları, her ikisini de tanıyanlar için sürpriz olur ve "mantık evliliği" yaptıkları şeklinde yorumlanır. Çiftin bir yıl arayla iki kız çocukları dünyaya gelecek, ancak beraberlikleri uzun sürmeyecektir.

Jack London 1902 yılında, şehrin işçi semtlerinden East End'de birkaç ay yaşamak üzere Londra'ya gider. Burada birinci elden tanışıklık ettiği büyük sefaleti *Uçurum Halkı*'nda kitaplaştırır. O güne kadar yazdıkları belli bir ilgi görmüş olsa da, Buck adlı köpeğin ana karakter olduğu romanı *Vahşetin Çağrısı* (1903) yazarı zirveye taşır. Bu küçük başyapıt, benzer bir temaya sahip olan, 1906 tarihli *Beyaz Diş*'le birlikte, her kuşaktan okurun sevgisini kazanmıştır.

London San Francisco merkezli bir gazetenin önerisiyle, 1904'te patlak veren Rus-Japon Savaşı'nı izlemek için Japonya'ya hareket eder. İki emperyal devlet, Mançurya topraklarında (Çin'in kuzey doğusundaki bölge) ve Kore Denizinde paylaşım mücadelesi içindedir. Jack London, cepheye sızmaya çalışırken iki kez tutuklanıp

Amerikalı diplomatların araya girmesiyle serbest kalır. Sonunda Japon ordusu ile sınıra seyahat etmesine izin verilir.

Yazar sıkıntılı geçen boşanma sürecini takiben Charmian Kitteridge ile ikinci evliliğini yapar. Charmian ile Jack'in tanışmasına, genç kadını büyüten teyzesi –aynı zamanda yazarın ilk öykülerinden birini basan *Overland Monthly* dergisinin editörü– Netta Earnes vesile olmuştur. Netta ve eşi, sosyalist yazar ve sanatçılardan oluşan, Jack London'un da dahil olduğu ortak bir sosyal çevreyi paylaşırlar.

London aktif devrimci siyasetle çok genç yaşta ilgilenmeye başlamıştır. Yirmi yaşındayken Sosyalist Emek Partisi'ne (SLP) katılır. 1901 ve 1905 seçimlerinde Oakland belediye başkanlığına aday olur ancak kayda değer bir sonuç elde edemez. Sosyalizm fikrini gençler arasında yaygınlaştırmak üzere ülkenin çeşitli merkezlerindeki üniversitelerde konferanslar verir; davet edildiği kulüplerde, örgütlerde konuşmalar yapar. Bu amaca hizmet edecek denemelerden oluşan iki kitap yayımlar: *The War of the Classes* (Sınıflar Savaşı, 1905), *Revolution and other Essays* (Devrim ve Diğer Makaleler, 1910). Jack London'un sosyalizmi, yaşam deneyiminden süzülerek gelmiştir. Roman ve öykülerinde öne çıkan gelir eşitsizliği ve yoksulluk, sömürü ve sınıf çatışması, insanın adalet arayışı, kapitalizmin yıkıcı etkileri gibi temalar dünya görüşüne paraleldir.

Açık havada zaman geçirmeyi, ata binmeyi çok seven Jack London, Charmian ile evlendiği yıl (1905), California'da bir çiftlik arazisi satın alır. Yazarlıktan elde ettiği gelirin önemli bir kısmını topraklarını genişletmek için harcar. Burayı “*sürdürülebilir tarım*” yapılan bir yer haline getirmeyi aklına koymuştur. Tarım kitapları okuyarak kendi kendini eğitir. California'nın ilk beton silosuna sahip olmakla, kendi tasarımı olan domuz ağılıyla övünmektedir. Ancak kötü şans mıdır yoksa işletme beceriksizliği midir bilinmez, bir kısmını borç alarak yaptığı onca yatırıma rağmen, çiftlik sonunda iktisaden başarısız olur.

Kimilerine göre başarısızlığın nedeni, Jack London'un aynı anda birçok şeyle birden ilgilenmesi ve çiftliğin denetimini ihmal etmiş olmasıdır. Bu arada hem yeni kitaplarını yayımlamakta hem de sa-

hip olduğu yelkenliyle yolculuklara çıkmaktadır. Sportif Charmian bu uzun deniz yolculuklarında mükemmel bir yol arkadaşıdır. Birlikte Hawaii adalarına yelken açarlar; Jack London Honolulu'dan, sömürgecilerin, misyonerlerin, tüccarların yöreyi nasıl talan ettiğini anlatan kısa öykülerle geri döner. Charmain ise, Hawaii izlenimleri ile seyahat günlüklerini içeren iki kitap kaleme alır. Çiftin 1910'da dünyaya gelen tek çocuğu, sadece birkaç gün hayatta kalmıştır.

Jack London'ın bu döneme ait en önemli romanları arasında *Demir Ökçe* (1908), *Martin Eden* (1909), *Yanan Gün* (1910) ve *Ay Vadisi* (1913) sayılabilir. Yakında yükselecek olan faşizm dalgasına ilişkin kâhince öngörüler içeren *Demir Ökçe*, distopik roman türünün öncüsü olmuştur. Yazarın alkol alışkanlığını büyük bir içtenlikle dile getirdiği *John Barleycorn*, ölümünden üç yıl önce yayımlanır. Bu kitapta şunu itiraf etmektedir Jack London:

Ben yaşlandıkça, başarıım büyüdükçe, daha çok para kazandıkça, dünyaya sesimi duyurma olanaklarım arttıkça, alkolün yaşantımda tuttuğu yer aynı oranda büyüdü. Uğrunda savaştığım başarı ya da para gibi şeylerin savaşımaya değmez olduğu ortaya çıktı. Geriye kala kala, beni bir kelepçe gibi yaşama bağlayan HALK kaldı.

Böbrek yetmezliği çeken ve acısını dindirmek için bir süredir morfin kullanan Jack London, 22 Kasım 1916 sabahı odasında baygın halde bulunur; aynı akşam hayatını kaybeder. Ölüm nedenine ilişkin ihtilaflı görüşler öne sürülmüştür. Çeşitli kaynaklarda morfin zehirlenmesi veya intihar ihtimali üzerinde durulmuş olsa da doktorunun düzenlemiş olduğu ölüm raporu, böbrek yetmezliğine işaret etmektedir. Bedeni vasiyetine uyularak yakıldıktan sonra külleri, çiftliğinin bulunduğu –daha sonra Jack London Eyalet Tarih Parkı olarak kamulaştırılan– araziye gömülmüştür. Jack London, sağlığında takdir edilip sonradan unutulmuş yazarlardan olmamıştır. Kırk yıl süren kısacık hayatına sığdırdığı elliyi aşkın kitap, zamanın acımasız akışına taptaze bir ruhla direnmeyi sürdürmektedir.

OYUN

I

GÜŞİTLİ desenlerde top top halılar açılıp önlerine serilmişti. İplikleri dokuma tezgâhına girmeden önce boyaya giren güzelim kök boyası halılarda kalmıştı akılları; ama istekleriyle cüzdanları arasında uzayıp giden çekişme sonunda, ister istemez, hepsinden önce dikkatlerini çeken o iki Brüksel halısında karar kılacağı benziyorlardı. Halı bölümünün şefi bizzat yardımcı olarak, onlara –daha doğrusu, Joe’ya– ne kadar önem verdiğini göstermişti. Joe’ya büyük önem verildiği, kendilerini üst kata çıkaran asansör görevlisi delikanlının ağzı bir karış açık, hayran hayran Joe’ya bakışından da belliydi; Joe’yla birlikte sokakta yürürlerken, köşe başlarında toplanan küçük afacanlarla yeniyetmelerin gözlerinde okunan saygıdan da...

O sırada halı bölümünün şefi telefona çağrılınca, bunu fırsat bilen Genevieve, güzelim halıların çekiciliğini de, cüzdanlarının sinir bozucu hafifliğini de bir an için kafasından uzaklaştırıp, kendisini halı seçme sorunundan çok daha fazla rahatsız eden ve öncelik taşıyan kaygısını dile getirdi:

“Şu işte ne bulduğunu bir türlü anlayabilmiş değilim Joe!” dedi. Bunu gerçi yumuşak bir ifadeyle söylemişti, ama sesinin tonundan, aynı konuyu kısa süre önce aralarında tartıştıkları ve bir sonuca varamadıkları anlaşılıyordu.

Joe’nun çocuksu yüzü bir an için kararır gibi olduysa da hemen ardından sevgi dolu, sıcacık bir ifadeye büründü. Joe henüz delikanlı sayılacak bir yaşta idi. Genevieve de gencecik bir kız. Bu iki körpecik insan, hayatlarının baharında kuracakları yuvanın derdine düşerek sokak sokak dolaşip kiralık ev arıyor, mağaza mağaza dolaşip keselerine uygun halı beğenmeye çalışıyorlardı.

“Ne diye üzüyorsun kendini!” dedi Joe. “Bu sonuncusu olacak işte; bir daha yok.”

Joe ona gülümseyerek bakıyordu, ama Genevieve onun gülümseyen dudaklarında, belki delikanlının farkında bile olmadığı bir ifade gördü: karşısındakinin hatırı için özveride bulunan birinin dile getiremediği üzüntülü ifade. Dişilerin erkeklerini hiç kimseyle ve hiçbir şeyle paylaşımlarına izin vermeyen o tekelci içgüdüleriyle, Genevieve, kendisinin bir türlü akıl erdiremediği, ama erkeğini böylesine büyük bir güçle avucu içine alan olgu karşısında ürktü.

“Biliyorsun ya,” diye devam etti Joe, “Geçen sefer O’Neil maçından kazandığım parayla annemin evinin son taksidini ödemiş, borcu temizlemiştim. Ama o geçmişte kaldı. Şimdi Ponta’yla yapacağım karşılaşma sonuncu olacak ve cebime yüz dolar kalacak –temiz yüz dolar. Bu yüz doları cebimize attık mı seninle mis gibi bir yuva kurarız artık.”

Genevieve para ile kandırılmayacağını belli etmek istercesine, yine aynı konuya döndü ve ısrarla, “Ama sen bunu, bu ‘oyun’ dediğin şeyi seviyorsun. Neden?” diye sordu.

Joe’nun derdini kelimelerle anlatabilme yeteneği çok zayıftı. O işinde elleriyle ve boks ringinde bedeninin kıvraklığıyla kendini ifade etmesini çok iyi biliyordu da, iş boks ringini ne kadar sevdiğini kelimelere dökmeye gelince beceremiyordu. Yine de hayatının en önemli olgusunu, varlığının doruğunu meydana getiren şu “oyun”u –hiçbir zaman onu çözümlmeye kalkışmadan– oynarken neler hissettiğini, dilinin döndüğü kadar ve başlangıçta bir parça tekleyerek anlatmaya çalıştı.

“Bak şimdi Genevieve, durum aynen şöyle... yani, ringe çıktığında diyorum... Bakıyorsun, adam iki elini de kaldırmış ama tam da senin istediğin yerde duruyor... çakıyorsun yumruğu anında ve çekiliyorsun yumruk almadan, sonra bir tane daha çakıyorsun, adam sersemliyor, sana sarılıyor, bunun üzerine orta hakem gelip ayırıyor... Ellerin serbest kalır kalmaz, o daha

toparlanamadan bütün gücünle bir girişiyorsun, bitiriyorsun işini. Bütün salon ayakta, ortalık inliyor milletin çığıklarından... Ben en iyisiyim diyorsun, en iyisi olduğunu biliyorsun, çünkü tertemiz bir dövüş çıkarıp bileğinin hakkıyla kazanmışsın. Bak, şimdi...”

Kendi cerbezmesine kendi de şaşan Joe, Genevieve’in yüzündeki korkuyu görünce kaygılanarak durdu. Konuştuğu sürece onun yüzünü dikkatle incelemekte olan Genevieve’in yüzünde yavaş yavaş beliren korku ifadesi şimdi belirgin bir derinlik kazanmıştı. Joe ona yaşamının doruğu olan anı aktarırken gözlerinin önünde canlanan görüntülere, sendeleyerek rakibinin görüntüsüne, ringin üzerinde ve salonda parlayan ışıkların görüntüsüne, çığıklar ve alkışlarla inleyen salonun görüntüsüne kendini iyice kaptırmış, bu en tatlı anılar seli içinde sürüklenip Genevieve’den uzaklaşmıştı. Genevieve’i korkutan da işte buydu –Joe’nun aşkını böyle ikinci plana itiveren, aşkının gücünü kolayca yeniveren bu tehditkâr, bu karşı konulmaz, bu hiç anlayamadığı olgu. Bu olgu karşısında kendi aşkı hiç kalıyordu. Onun tanıdığı, onun bildiği, onun âşık olduğu Joe gitmişti; onun o çocuksu yüzü, hayatının baharını yaşayan o körpe delikanlı yüzü, o baldan tatlı güzelim dudakları gitmiş, onun yerine kart bir erkeğin suratı gelmişti. Gergin, katı, çelikten bir surattı şimdi gördüğü: dudakları bir kapanın kenarları kadar acımasız görünen çelikten bir ağız; içinde çelik ışıltısını taşıyan büyümüş gözbebekleriyle sabit bakan çelikten gözler. Kart bir erkeğin yüzüydü bu. Oysa onun tanıdığı Joe’nun yüzü bir oğlanın yüzüydü, körpe bir delikanlının yüzüydü. Şimdi karşısında duran bu yüzü hiç mi hiç tanıyamıyordu Genevieve.

Bununla birlikte, içine korku salan bu yüzün aynı zamanda kendisine tuhaf bir gurur da verdiğini hissediyor gibiydi. Joe’nun dövüşen bir erkek olması, sanki onu daha erkeksi ve daha çekici kılıyordu. Her yönüyle tam bir dişi olan Genevieve de bütün dişiler gibi aynı hamurdan yaratılmıştı çünkü –kalıtı-

mın karşı konulmaz gücünün etkisiyle, çiftleşmek için kendine en güçlü erkeği seçen kadının hamurundan. Çünkü kadın denen yaratık için kendine en güçlü erkeği seçmek ve sırtını bu güce dayamak kalıtsal bir zorunluluktur. Genevieve ondaki bu benlik gücünü, kendi aşkına bile üstün gelen ve ona üstünlüğünü zorla kabul ettiren bu yabansı kudreti gerçi anlayabilmiş değildi, ama içinde yükselen tatlı bir gururun ürpertilerini de tüm benliğinde duymaktaydı. Bu tatlı duygu onun kulağına, Joe'nun her şeyi demek olan dövüşü sırf kendi hatırı için ve aşkı uğruna bırakacağını, sırf Genevieve'e olan aşkı yüzünden teslim olduğunu ve bu son dövüşten sonra bir daha hiç dövüşmeyeceğini fısıldıyordu.

“Bayan Silverstein profesyonel bokstan nefret eder,” dedi Genevieve. “Boks dendi mi, cinleri tepesine çıkar –haksız da değil kadıncağız.”

Hayatının en önemli yanını; benliğinin temelini oluşturan, kendisi için bu en gurur verici, en önemli yanını Genevieve'in takdir etmemekte böyle ayak diremesi incitiyordu Joe'yu. Şimdi yine incinmişti, ama bunu belli etmemek için son derece sevecen bir ifadeyle gülümsedi. Oysa içinden neler geçiyordu. Boksta kazandığı başarı onun sırf kendi gücüyle, bileğinin hakkı olarak kazandığı başarıydı ve kendini tüm varlığıyla Genevieve'in ayakları önüne atarken ona gururla sunduğu en değerli şey, kendi benliği demek olan bu başarıydı işte. Kendisine Genevieve'i kazanmak hakkını sağlayan bu başarısı sırf bu yönüyle bile onun için en değerli şeydi ve o bu en değerli şeyini, başka hiçbir erkeğin sevdiği kadına veremeyeceği en değerli şeyini, yani, erkekliğin ödülünü seriyordu Genevieve'in ayaklarının dibine. O ise, öteden beri olduğu gibi şimdi de bunu anlayamıyordu. Hani neredeyse soracağı geliyordu Joe'nun: ‘Beni senin gözünde değerli kılan eğer bu değilse, nedir peki?’

İşi şakaya vurarak, “Bayan Silverstein hayatta hep sopa yediği için gözü korkmuş bir kere, onun için yılğın kadıncağız,” dedi

Joe. “Hem, o bu işlerden ne anlar canım! Boks iyidir diyorum ben. Üstelik sağlıklıdır da...”

Sağlıklı sözü aklına bir şey getirdiği için bir an duraladı, sonra devam etti:

“Beni görmüyor musun! Böyle formda kalabilmek için ister istemez tertemiz bir yaşam sürüyorum. Bayan Silverstein’dan bile daha temiz yaşıyorum –ondan da, onun kocasından da, aklına gelebilecek herhangi başka birinden de temiz... Hep yıkanıyorum, ovunurum, idmanlarımı aksatmam, erken yatıp erken kalkarım, sağlıklı yemekler yerim, sarhoş olmam; sarhoş olmak ne kelime, ağzıma içki bile koymam, sigara içmem, sağlığa zararlı her şeyden kaçınıyorum. Yemin ederim, senden bile temiz yaşıyorum ben Genevieve.”

Kızın yüzündeki dehşet ifadesini görünce aceleyle ekledi:

“Vallahi doğru söylüyorum. Yani, sabundan sudan söz etmiyorum, ama şuna bir baksana...” Parmakları saygılı bir biçimde, ama sıkıca kavradı kızın kolunu. “Bak, seninki yumuşacık işte. Senin her yanın böyle pamuk gibi. Oysa bir de bana bak, bak, şurasını elle de gör.”

Kızın elini tutup onun parmak uçlarını ön koluyla pazusu arasına koyduktan sonra kolunu bükerek pazusunu şişirdi. Canı acıyan kız yüzünü buruşturdu.

“Nasıl, gördün mü? Taş gibi!” diye devam etti Joe. “Temizim derken bunu anlatmaya çalışıyordum; temizlik diye buna denir. Kanının her zerresi, kaslarının her zerresi temiz olacak; ta kemiğine kadar, iliğine kadar temiz olacak. Suyla sabun yalnızca derini temizler o kadar, ama yetmez! Temizlik içeriye işlemeli, bedeninin ta içine, iç organlarına kadar. Sabah kalkıp işe giderken kanımın, etimin her zerresiyle, ‘Ben temizim,’ diye bağırdığını hissedirim. Yani, ben diyorum ki...”

Kendi gevezeliğine kendi de şaşırarak sustu; alışılmadık bir şeydi bu kadar uzun konuşması. O güne kadar heyecanının böylesine çenesine vurduğu hiç olmamıştı; olmamıştı çünkü daha

önce onu bu kadar heyecanlandıran bir şeyle karşılaşmamıştı. Onu şimdi böylesine heyecanlandıran şey “oyun”un sorguluyor oluşuydu. “Oyun”un gerçekliği, “oyun”un değeri, dünyanın en önemli şeyi olan “oyun”un kendisiydi sorgulanmakta olan. Oysa “oyun”dan daha büyük bir şey yoktu; daha doğrusu şimdiye kadar yoktu. O akşamüzeri kendisi rastlantı eseri oradan geçmese; rastlantı eseri kremalı soda çekmese canı; rastlantı eseri o şekerçi dükkânı yolu üstünde bulunmasa; o şekerçi dükkânı rastlantı eseri Silverstein’ların dükkânı olmasa; Genevieve rastlantı eseri bu dükkânın tezgâhtarı olmasa ve, ve Genevieve ansızın hayatına girmese; yalnız girmekle de kalmayıp gittikçe büyüyen önemiyle en sonunda başka hiçbir şeye yer bırakmayacak biçimde tüm yüreğini doldurmasa, “oyun” yine hayatının en büyük gerçeği olarak kalırdı. Şimdi belli belirsiz de olsa, bir erkeğin mesleğiyle sevdiği kadın arasında kalıp nasıl bocalayabileceğini yavaş yavaş anlıyordu Joe. Kadının erkeğini sahiplenme hırısı ile erkeğin mesleği arasındaki bir savaşımdı bu! Ama Joe belli belirsiz fark edebildiği bu savaşım üzerine genelleme yapabilecek yetenekten yoksundu. O sadece, etten kemikten yaratılmış somut Genevieve ile yaşamının en büyük, en canlı gerçeği olan “oyun” arasında sürüp giden düşmanlığı görebiliyordu. Rakiplerin ikisi de birbirini çekemiyor, ikisi de Joe’yu ötekiyle paylaşmaya yanaşmıyordu. İki arada bir derede kalan Joe da bunların çarpışmalarının yarattığı akıntıya kapılmış, sürüklenip gidiyordu.

Joe’nun konuşmasını dinlerken Genevieve dikkatle onun yüzünü incelemiş, onun o dupduru gözlerini, pürüzsüz cildini, yumuşacık yanaklarını ne kadar sevdiğini bir kez daha fark etmişti. Tezini dile getirirken ona neyin bu gücü verdiğini de iyice anlamış ve ona bu gücü veren şeyden nefret etmişti. Joe’yu onunla paylaşan, Joe’nun bir bölümünü elinden alan, Joe’yu ondan uzaklaştıran “oyun” a karşı bütün benliği isyan halindeydi. Tanımlamadığı bu düşmana karşı içinde uyanan isyan içgüdüsel. Yakın-

dan tanımadığı bu rakibin Joe'yu kendisinden uzaklaştırabilme gücünü nereden bulduğuna akıl sır erdiremiyordu. Joe'yu ayartan rakip eğer bir kadın olsa, bir başka kız olsa, her şey kolaylıkla anlaşılır hale gelecek, sorun kalmayacaktı. Oysa şimdi hakkında hiçbir şey bilmediği soyut bir rakibe karşı karanlıkta el yordamıyla savaşım verirken kendini çaresiz hissediyordu. Joe'nun dediklerinde bir haklılık payı bulunduğu gerçeği ise, "oyun" denilen bu rakibi daha da korkulur bir rakip yapıyordu.

Birdenbire bu rakip karşısında çok aciz kaldığını fark etti. Büyük bir üzüntü kapladı yüreğini ve kendine acıdı. Joe'yu bir bütün olarak istiyordu o; bir dişi olarak daha azıyla yetinemezdi. Oysa kollarının arasında sımsıkı, bir bütün olarak tutmak istediği Joe ne yapıp ediyor, bir yanıyla onun kollarının arasından sıyrılıp kaçıyor, bir türlü ele avuca sığmıyordu. Gözlerinde yaşlar birikti, dudakları titremeye başladı ve sonra ne olduysa bu sayede oldu. O gözyaşları, o dudak titremesi bir anda yenilgiyi zafere çevirdi; zayıflığın kudreti "oyun"un gücünü alt ediverdi.

Birdenbire ne olduğunu, niye olduğunu anlayamayıp şaşkına dönen delikanlı, yüreği titreyerek, "Yapma Genevieve, ne olursun yapma," diye yalvardı. Kızın böyle birdenbire ağlamaklı hale gelişini neye yoracağını bilemese de, erkek kafasıyla buna hiçbir anlam veremese de, Genevieve'in gözlerinde gördüğü o yaşlar, başka her şeyi bir anda unutturmaya yetmişti.

Genevieve yaşlı gözleriyle bakarak gülümsedi; böylece onu bağışladığını göstermiş oluyordu. Joe gerçi hangi kabahatinden ötürü suçlandığını da, hangi kabahatinin bağışlandığını da anlamış değildi, ama olsun! Genevieve onu bağışlamış, ona gülümsemişti ya, yeterdi! Çocukcağızın mutluluktan ayakları yerden kesilecekti neredeyse. İçinden gelen, karşı koyamadığı bir gücün etkisiyle eli kızın eline doğru uzandıysa da, başkaları görür diye korkan kız irkilerek çekti elini. Elini çekmişti çekmesine, ama gözlerinin içi şimdi daha da görkemli bir ışıkla tutuşarak gülüyordu.

“Bak, Bay Clausen geliyor,” dedi ve demesiyle de kadınlardan başka hiçbir yaratığın sahip olmadığı o inanılmaz değişim gücüyle bir anda değişiverdi ve yanlarına gelen adamı kupkuru gözlerle karşıladı.

“Bu adam da bir gitti, gelmez oldu demişsindir içinden, değil mi Joe?” dedi halı bölümünün şefi. Çenesinin ucuna kadar inen favorileri, pembe beyaz cildi, kalıbı kıyafetiyle çok ciddi bir adam gibi görünüyorsa da, mini mini gözlerinde ışıldayan şakacı ifade bu görünüşün aldatıcı olduğunu belli ediyordu.

“Durun bakalım... hıııı, evet, şu kök boyalı halıları konuşuyorduk,” diye acele acele devam etti. “Şu güzel, küçük desenli olanında kalmıştı aklınız değil mi? Evet, evet, ben halden anlarım. Elime haftada on dört dolar ancak geçiyordu ev geçindirmeye başladığımda. İnsan elindekini avucundakini yuvacığınaya harcar, ama yuvaya harcanan para boşa harcanmamıştır; ne harcansa değer, öyle değil mi? Bilirim, bilirim. Şimdi, bu beğendiğiniz halının fiyatı biraz daha yüksek, ama metrekaresinde topu topu yedi sent fark ediyor; hem, siz de bilirsiniz ya, bir söz vardır, pahalı alırsın vardır hikmeti, ucuza alırsın vardır illeti. Bak sana ne diyeceğim, Joe...” derken, yüreğinden taşan insanseverlik duygusuyla titriyordu sesi. Ayrıca, önemli bir sır verir gibi de alçaltmıştı sesini:

“Ama bunu sırf senin hatırın için yapıyorum ha; başkasına kesinlikle yapmam. Beş sentlik bir indirim yapacağım sana. Yalnız, senden bir ricam var...” derken, bu sefer de çok ciddi bir ifade vardı ses tonunda, “Kaça aldığını sakın ha, kimseye söylemek yok.”

Joe ile Genevieve aralarında konuşup kararlarını bildirince, bölüm şefi, “Kesilmesi, dikilmesi, overloku yapılmış olarak eve döşenmesi de fiyata dahildir tabii,” diye açıkladı.

“Eveet, kendi evceğimize kavuşuyoruz demek, öyle mi? Eee, kanatlarımızı çırpıp yuvadan ne zaman uçuyoruz bakalım? Yarııııı! O kadar yakın mı? Aman ne güzel, aman ne güzel!”

Adam önce meleklerle konuşur gibi gözlerini tavana çevirdi, sonra da babacan bir tavırla iki genci süzdü.

Adamın sorularına Joe ağırbaşlı erkeklere yaraşır bir ciddiyetle cevap vermiş, Genevieve de cici kızlara yaraşır biçimde hafifçe kızarmıştı: İkisinin de bu tür konuşmaları yakışksız bulunduğu belliydi. Bunun birkaç nedeni vardı: Birincisi, bu konunun her ikisi için de hem çok mahrem hem de kutsal olmasıydı. İkincisi de bu tür konuları konuşmaktan kaçınmayı orta sınıf insanların iffet taslama sevdası diye küçümserken, (tüm amaçları, yüksek ahlak değerleri taşıyan tertemiz bir hayata kavuşmak olan) işçi sınıfından çoğu insan gibi bu iki genç insanın da, bu tür konuları konuşmamayı hem alçakgönüllülük, hem de edep gereği sayıyor olmasıydı.

Bay Clausen gülücükler saçarak, iyiliksever babacan adam pozları içinde onları asansöre kadar geçirirken, bütün tezgâhtarlar başlarını çevirmiş, asansöre doğru uzaklaşan Joe'nun ardından hayran hayran bakıyorlardı.

Asansörü beklerken Bay Clausen, "Bu akşam için ne diyorsun bakalım Joe?" diye sordu merakla. "Nasıl hissediyorsun kendini? İşini bitirebilecek misin onun?"

"Tabii," diye cevap verdi Joe. "Hiç kendimi bu kadar iyi hissetmemiştim."

"Öyle mi diyorsun? Çok iyi! Çok iyi! Yani, ben bir parça... anlarsın ya, ha ha! Kendi kendime diyordum ki, ne bileyim işte, insan evlilik arifesinde biraz şey olur da... senin de biraz elin ayağın gevşemiştir ne de olsa, değil mi ama? İnsanın sınırları laçka olur tabii. Evlilik bu. Ben de bilirim, kolay değil. Ama sen kendini iyi hissediyorsan, o başka. O zaman diyeceğim yok. Senden iyi bilecek değilim ya, değil mi ama? Ha! Ha! Eee, hadi bakalım, şansın açık olsun evlat! Kazanacağından eminim. Hiç kuşku yok bundan, hiç kuşku yok! Kazanacaksın -tabii, tabii!"

Büyük bir nezaketle asansörün kapısını Genevieve'e açarken, "Güle güle Bayan Prithard," dedi. "Sık sık bekleriz sizi. Bizleri bahtiyar edersiniz; emin olun, çok seviniriz."

Asansörle inerlerken Genevieve sitemli bir ses tonuyla, "Herkes seni 'Joe' diye çağırıyor," dedi. "Niye Bay Fleming demiyorlar? Görgü kuralları Bay Fleming demelerini gerektirir."

Ne var ki gözlerini dalgın dalgın asansör görevlisi delikanlıya dikmiş olan Joe onu duymamıştı bile; küskün bir ifade vardı yüzünde.

Genevieve yumuşacık bir ses tonuyla sordu bu kez:

"Neyin var Joe?" Bu ses tonuyla her zaman Joe'nun yüreğinin yağın erittiğini çok iyi bildirdi kız.

"Ha? Yok bir şey," dedi Joe. "Düşünüyordum öyle; isterdim ki..."

"Ne isterdin? Ne isterdin Joe?" Kızın sesi Joe'nun başını döndürecek kadar tatlıydı. Hele bir de Joe onun bakışını görse, o gözlerin nasıl sevgiyle baktığını görse... Ne var ki gözleri hep aynı yere takılı kalan Joe görememişti bu bakışları.

Neden sonra Joe ani bir kararla gözlerini kaldırıp Genevieve'in gözlerinin içine baktı:

"Bir kerecik olsun benim maçımy seyretmeni isterdim."

Kız tiksintiyle yüzünü buruşturunca Joe'ya bir mahzunluk çöktü. Onun yüzündeki mahzunluğu fark eden Genevieve, rakinin Joe'yu çekip uzaklaştırmakta olduğunu anlamıştı.

Genevieve, sesine, en katı erkeklerin bile başını döndürüp onları kadının kolları arasına atan ayartıcı duygusallığı vermeye çalışarak, "Ben de isterdim, ben de," dedi aceleyle.

"Sahiden ister miydin?"

Joe yine gözlerini kaldırmış, onun gözlerinin içine bakıyordu. Genevieve onun şaka yapmadığını anlamıştı besbelli. Joe onun sevgisinin büyüklüğünü sınır gibi bakıyordu.

"Gelirsen, hayatımın en gururlu anını yaşatırsın bana," dedi genç adam. Bunu büyük bir içtenlikle söylemişti.

İster aşkını bir rakibe kaptırma korkusu deyin, ister anlayış bekleyen erkeğin bu vazgeçilmez ihtiyacına cevap verme isteği deyin, ister aklın gereğini yerine getirip “oyun” denen rakiple yüz yüze gelme arzusu ile açıklayın; isterseniz, dardaracak mekânların içinde geçen ve kendisine hiçbir heyecan sunmayan tekdüze yaşantısından bıkmış bir genç kızın bir kerecik olsun bir serüven yaşamak için duyduğu ani ve bastırılmaz istek deyin buna –ne dersenez deyin ama şu bir gerçek ki, Genevieve de en az onun kadar içtenlikle cevap verdi Joe’ya:

“Gelirim.”

Sokağa çıktıklarında, kaldırımında yan yana yürürlerken, “Razı olacağın hiç aklıma gelmezdi,” diye itirafta bulundu Joe; “Bilseydim, istemezdim zaten.”

Genevieve içinde birdenbire uyanan isteğin yine birdenbire soğumasından korkar gibi, heyecanla, “Yani, kadınlar içeri alınmıyor mu? Beni içeri sokamaz mısın?” diye sordu.

“Yok canım, bunu ayarlayabilirim; senin razı olacağını hiç tahmin etmiyordum da...”

Sevgilisinin kolundan tutarak tramvaya binmesine yardım ettikten sonra para çıkarmak için elini cebine atarken, “Hiç tahmin etmezdim doğrusu!” diye tekrarladı Joe. Şaşkınlığını hâlâ üstünden atamadığı anlaşılıyordu.

II

GENEVIEVE ile Joe işçi sınıfının aristokratlarındandı. Büyük bölümüyle kötülük ve pislikten oluşmuş bir çevrede, o pisliklere hiç bulaşmadan tertemiz kalabilmişlerdi. Bu dünyada temiz bir yaşam sürmenin de mümkün olabileceğini kavrayan, kendileri de böyle yaşamak isteyen, özsaygı sahibi insanlardı; kendi sınıflarından insanlara sokulmadan, onların pisliklerine bulaşmadan kalabilmelerini bu özsaygıya borçluydular. Kendi sınıflarından insanlar da onlara kolay kolay sokulmazdı; ikisinin de bu tür insanlardan ne canciğer oldukları bir arkadaşları vardı, ne dertleşebilecekleri bir dostları, ne de o insanlarla konuşabilecekleri ortak bir konuları. İnsan içine karışmaktan, insanlarla ilişki kurmaktan hoşlanmayan yaradılıştta değillerdi; tam tersine, insanlarla ilişki kurmaya can atardı her ikisi de. Ne var ki, içinde buldukları çevrede hem insanlarla ilişki kurup hem de temiz kalabilmek mümkün olmadığından, insancıl ilişkiler kurma hevesleri hep içlerinde kalmıştı.

İşçi sınıfından olup da ömrü boyunca çevrenin kötü etkilerinden korunabilmiş bir tek genç kız varsa eğer, bu Genevieve idi. Görgüsüzlük, kabalık ve gaddarlıkla yoğrulmuş bir ortamın ta göbeğinde yaşadığı halde, bunların hiçbirinin ona zararı dokunamamıştı. O âdeta içgüdüleriyle yalnız kendi görmek istediği şeyleri görmüş, görmek istediği şeyler ise hep iyi, güzel ve temiz şeyler olagelmiş, bu sayede de kötülükten, pislikten uzak durabilmekte hiçbir güçlükle karşılaşmamıştı. Her şeyden önce, Genevieve hemen hemen hiç sokağa çıkmayan bir kızdı. Yatalak bir ananın tek çocuğu olduğu için küçüklüğünden beri ne sokak oyunlarına katılabilmiş, ne de mahallesinin erken çi-

çek açmış kızlarından flört deneyimlerini öğrenebilmişti. Kansız cansız, göğsü içeri çökmüş, yumuşak huylu bir adam olan babası tezgâhtarlık yapardı; yaradılışı itibarıyla erkek meclislerine sokulamadığı için evinden başka bir yer bilmeyen adamcağız, evine sıcak bir aile yuvası havası verebilmek için ömür boyu çırpınıp durmuştu.

On ikisinde yetim kalan Genevieve’i, mahalledeki şekerci dükkânının sahibi olan Silverstein’lar, babasının cenazesinden alıp dosdoğru kendi evlerine götürmüştü; o günden beri de Genevieve o dükkânın üstündeki evlerinde Silverstein’larla oturmaktaydı. Alman Yahudisi olan bu sevecen ve iyi yürekli insanların koruyucu kanatları altında yaşayan Genevieve, dükkânda tezgâhtarlık yaparak ekmeğini kazanmaktan başka, üst baş için gerekli parayı bile çıkarıyordu. Genevieve’in Yahudi dininden olmaması Silverstein’ların çok işine yarıyordu; Sebt günü Yahudiler çalışmadıklarından, o gün dükkânı kapatmak zorunda kalacakları yerde, Genevieve sayesinde dükkânları Yahudi tatilinde bile iş yapabiliyordu.

Altı yılı bu ufacık dükkânda geçmiş, gelinlik çağında bir genç kız olmuştu Genevieve. Olaysız, tekdüze bir hayat sürüyordu. Bir iki kişi dışında kimseyle de ahablık etmezdi. O çevredeki kızların huyunu suyunu beğenmediği için kız arkadaş da edinmemişti. Kendi sınıfından kızlar on beşine gelir gelmez hemen erkeklerle gezip tozmaya başlardı; oysa Genevieve’in o tarakta da bezi yoktu. Mahallenin kızları “Aman, bırak şu taş bebek suratlıyı,” diye konuşurlardı arkasından; gerçi, güzelliğini kıskandıkları Genevieve’e kibriden ötürü düşmanlık beslerlerdi, ama yine de ona saygıda kusur etmezlerdi. Delikanlılar ise Genevieve’e “Kremalı Şeftali” adını takmıştı, ama diğer kızları kendilerine düşman etmemek için bu takma adı yalnız kendi aralarında alçak sesle konuşurken ağızlarına alırlardı. Delikanlılar Genevieve’e âdeta dinsel bir saygıyla bakar, gizem-

li bir güzelliğe sahip bu kız ulaşılmaz bir kutsal varlıkmış gibi, ondan çekinir, sokulmaya korkarlardı.

Gerçekten de çok güzeldi Genevieve. Köklü bir soydan geliyordu; soyunun tüm bireyleri Amerika’da doğup Amerika’da büyümüş insanlardı. İşçi sınıfının kuşaklar boyu yaşadığı kötü ve sağlıksız ortam içinde ve atalarının kötü niteliklerinden hiçbirini kalıt almamak gibi bir mucizeyi her nasılsa başararak, nadiren de olsa açabilen çiçeklerden biriydi o. Bembeyaz cildini sulayan kanı bu cilde o kadar tatlı bir pembelik katıyordu ki, ona “Kremalı Şeftali” adını takan delikanlılara hak vermemek elde değildi. Biçimli kulakları, biçimli burnu, biçimli ağızıyla nefis bir yüze sahip olan Genevieve, bu güzel yüzü olmasa da, sırf o biçimli vücudunun son derece zarif çizgilerinden ötürü bile güzel sıfatını hak ederdi. Konuşurken hiçbir zaman sesini yükseltmeyen, ağırbaşlılığını hiçbir zaman bırakmayan bu sessiz, bu sakin, bu güzeller güzeli kızın elinden bıçkı dikiş de gelir, üstüne ne giyse kendine yakıştırmasını bilirdi. Bütün bunlar ve bütün o körpeliği, bütün o yumuşaklığı bir yana; ana olmaya, erkeğine eş olmaya hazır bu kızın benliğinde tutku ve dişilik, için için kaynayan bir volkandı âdeta. Ne var ki o bu yönünü hiçbir zaman belli etmemiş, bir gün eşi olacak erkeğe saklamıştı hep.

Derken, bir cumartesi günü öğleden sonra, sıcaktan bunalan Joe, bir bardak sodalı dondurmayla içini serinletmek amacıyla şekerli dükkânına girdi. Başka bir müşterisiyle ilgilenmekte olan Genevieve onun girişini fark etmemişti; altı-yedi yaşlarında bir afacan olan öbür müşterisi, “Beşi Beş Sente” ibaresi yazılı bir kartonun altındaki vitrini dolduran, hepsi de birbirinden çekici, birbirinden güzel şekerlemeler arasında tercih yapmakta zorluk çekiyordu.

Genevieve gerçi yeni gelen müşterinin “Bir bardak sodalı dondurma lütfen,” dediğini duymuş, kendisi de “Neli olsun?” diye sormuştu, ama sesin sahibinin yüzüne bakmamıştı bile.